

Deze rubriek is de plaats om verslag te doen van congressen, studiedagen en andere gebeurtenissen die mogelijk interessant zijn voor kwalitatieve onderzoekers. Redacteur is Harrie Jansen: HAM.Jansen@ext.eur.nl.

Mixed Methods Conference, Cambridge, Groot-Brittannië, 8-11 juli 2006

Hennie Boeije

Voor de tweede keer werd in Cambridge door de Homerton School of Health Studies een conferentie georganiseerd over *Mixed Methods*. Er waren honderdvijftig deelnemers uit elf landen. Het was vlekkeloos georganiseerd en het was er leuk en inspirerend. Het deprimerende karakter van de Engelse campus werd goedge maakt door de schitterend aangelegde tuinen van Fitzwilliam College. De bekende namen uit de *Mixed Methods* waren aanwezig, zoals Creswell, Mertens, Onwuegbuzie en Tashakkori. De laatste was een *keynote* spreker op de conferentie en is naast Teddlie bekend als redacteur van het *Handbook of mixed methods in social & behavioral research* (zie voor een recensie hiervan De Boer in KWALON 26).

De aanwezigen op de conferentie zien zichzelf graag als een intellectuele gemeenschap. De deelnemers vinden elkaar op het terrein van de combinatie van onderzoeksmethoden. Natuurlijk kwam de vraag op of *Mixed Methods* oud is of nieuw. Duidelijk werd dat er een groeiend bewustzijn is van redenen om kwantitatief en kwalitatief onderzoek te combineren en van vraagstukken en oplossingen. Methoden worden allang tegelijkertijd toegepast om onderwerpen te onderzoeken, zoals in de studie naar werkloosheid in Marienthal, waarin zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens werden verzameld en geanalyseerd, maar dat werd toen niet nadrukkelijk zo getypeerd. Nadenken en ervaringen uitwisselen over de argumenten voor een gecombineerde aanpak, de designs, resultaten, analyse en rapportagevormen, kan het wetenschappelijk onderzoek mijns inziens verbeteren.

Kwalitatieve en kwantitatieve onderzoekers accepteren elkaar lang niet altijd. Het is geen oplossing om niet meer te spreken van kwantitatieve en kwalitatieve onderzoekers onder het mom van men kiest de methode die het antwoord kan verschaffen op de probleemstelling. Er bleek uit de verhalen dat zelfs waar kwantitatief en kwalitatief samen waren gebracht op een afdeling, de animositeit niet ophield. In één geval van een afdeling Q&Q werd het rivaliteitsprobleem 'opgelost' door medewerkers de vrijheid te geven om zelf te kiezen of ze eerst *quantitative* dan wel *qualitative* zouden zeggen bij het noemen van de naam van hun afdeling.

Met name kwalitatieve onderzoekers lijken zich nu bezig te houden met *Mixed Methods*-onderzoek. Op de conferentie werd gespeculeerd over de redenen. Gesuggereerd werd

dat kwalitatieve onderzoekers lang hebben moeten vechten om een plaats in de wetenschappelijke wereld te veroveren. Nu gaan kwantitatieve onderzoekers zich op hun terrein begeven via het *Mixed Methods*-onderzoek. Kwalitatieve onderzoekers vrezen terreinverlies en verlies aan kwaliteit van het kwalitatieve onderzoek dat deel uitmaakt van onderzoek waarin beide typen onderzoek worden toegepast.

De conferentie werd voornamelijk bezocht door mensen die wel wat zien in *Mixed Methods* en inderdaad waren zij merendeels van huis uit kwalitatieve onderzoekers. Zoals op alle conferenties liep de kwaliteit van de individuele presentaties zeer uiteen. Naast sessies met paradigmavraagstukken en methodologische vraagstukken was er ook veel ruimte voor toepassingen van *Mixed Methods* op, zo bleek, met name onderwijs- en gezondheidszorgterrein. Er waren ook kritische geluiden te horen, waarbij de filosofische discussie dikwijls centraal stond: wat zijn de uitgangspunten van het onderzoek, waarop is kennis van de sociale wereld gestoeld en gaan kwantitatief en kwalitatief onderzoek niet uit van verschillende achtergronden? En is pragmatisme niet een 'gelegenheidsfilosofie' om het maar niet meer over deze discussie te hebben? Heeft onderzoek waarin de methoden worden gecombineerd, niet altijd bestaan en wordt de term *Mixed Methods* geen vrijbrief om van alles te doen zonder verantwoording af te leggen? Is er binnen de huidige aanpak van het *Mixed Methods*-onderzoek voldoende aandacht voor de interpretatie van de onderzoeksgegevens en -uitkomsten? Ook in KWALON 32 is over deze thematiek gediscussieerd (De Boer, 2006).

Mixed Methods spreekt mij aan omdat deze methode de brug kan vormen tussen kwalitatieve en kwantitatieve onderzoekers. Ik werk al enige jaren op de sociale faculteit van de Universiteit Utrecht, waar kwantitatieve methoden dominant zijn. Ik merk dat kwalitatief onderzoek daar voet aan de grond krijgt als van origine kwantitatieve onderzoekers met onderzoeksvragen zitten die ze met hun arsenaal aan methoden niet kunnen beantwoorden, als ze meer met de participanten samen willen doen, als ze hun onderzoeks-onderwerp vanuit verschillende invalshoeken willen belichten, als ze hun meetinstrumenten niet vertrouwen en willen verbeteren en als ze hun uitkomsten niet kunnen verklaren. Wanneer ik me verdiep in die problemen, met hen naga of kwalitatief onderzoek een oplossing kan zijn en meedenk over de onderzoeksopzet en -uitvoering, komt de samenwerking op gang. Zo kan de kwaliteit van onderzoek worden verbeterd. Ik heb studenten ontmoet die tot hun derde studiejaar alleen maar kennis hebben gemaakt met kwantitatieve methoden en zeer enthousiast gaan onderzoeken wat kwalitatieve methoden en combinaties voor hun vakgebied kunnen betekenen.

Wie meer wil weten over *Mixed Methods*, kan zich verdiepen in het nieuwe boek dat op de conferentie werd gepromoot van Creswell en Plano Clark *Designing and conducting mixed methods research*. (Boze tongen beweren dat *Mixed Methods* is verzonnen om er geld aan te verdienen, maar conferenties zijn toch ook bedoeld om nieuwe boeken te lanceren?) Wie een artikel over gecombineerde methoden wil publiceren, kan terecht in het nieuwe tijdschrift *Journal of mixed methods research*. Voor wie een beeldverslag wil van de conferentie: www.health-homerton.ac.uk. En voor wie het allemaal aan den lijve wil meemaken: wie gaat er volgend jaar mee?

Literatuur

Boer, F. de (2004). De derde methodologische beweging? Recensie van het Handbook of mixed methods in social & behavioral research. *KWALON* 26, 9(2), 61-65.

Boer, F. de (2006). Mixed methods: een nieuwe methodologische benadering? *KWALON* 32, 11(2), 5-10.

DANSen met data. Het nieuwe wetenschappelijke data-archief www.dans.knaw.nl

Harrie Jansen

De KNAW en NWO hebben samen een nieuw instituut opgericht waar onderzoekers na afloop van hun project alle data en andere documentatie over hun project kunnen deponeren, zodat andere onderzoekers daar weer hun voordeel mee kunnen doen. Daarmee wordt gevolg gegeven aan de Verklaring van Berlijn waarin in 2003 het principe van *Open Access* werd uitgeroepen: wetenschappelijk materiaal moet vrijelijk aan iedereen beschikbaar worden gesteld via internet; wetenschap is voor iedereen.

Het instituut dat onder meer de opvolger is van het welbekende Steinmetz-instituut en daar ook het archief van heeft overgenomen, is op 1 juni 2006 gepresenteerd en heeft de fraaie naam DANS gekregen: Data Archiving and Networked Services.

Het instituut is niet alleen een elektronisch archief, maar stelt zichzelf ook tot doel om actief te werken aan verbreding van de data-infrastructuur. Het doel is hiervoor de ontwikkeling te stimuleren van thematische ontwikkelprogramma's (TOP's). Dat zijn samenwerkingsverbanden van onderzoekers uit meerdere landen om procedures op te zetten voor ordening en opslag van gegevens op hun onderzoeksterrein.

DANS verleent ook diensten aan individuele instituten of onderzoeksgroepen. Daarvoor is het Academisch Digitaal Archief ontwikkeld (de ADA-methode), waarmee gegevens kunnen worden geordend en toegankelijk gemaakt. Elke onderzoeksgroep kan dus de expertise van DANS inroepen om de eigen onderzoeksarchivering op poten te zetten.

Er is zeker ook ruimte voor kwalitatieve data, maar voor zover ik kan zien, is er op dit moment nog weinig of geen kwalitatief onderzoeksmateriaal voorhanden.

Het trefwoord 'kwalitatief' leidt naar twee projecten: een woningmarktonderzoek van de gemeente Helmond en een onderzoek bij het NIWI naar echtscheiding, ouderschap en zelfwaardering (proefschrift H. van Schooten, 1995). Wat betreft het eerste geeft de website alleen enkele titels van rapporten; over het tweede project zijn twintig pagina's methodologische informatie gekopieerd uit het onderzoeksrapport, maar er is geen link naar data. Bij navraag bleek dat de betreffende transcripten op aanvraag wel kunnen worden geleverd.